

Vergaderjaar 1991–1992

21 155

Wijziging van de regeling van de overdracht van aandelen op naam in naamloze vennootschappen en besloten vennootschappen met beperkte aansprakelijkheid

Nr. 12

NOTA NAAR AANLEIDING VAN HET EINDVERSLAG

Ontvangen 2 oktober 1991

De leden van de fractie van het CDA waren er vooralsnog geenszins van overtuigd geraakt dat een mogelijke amendering van het voorliggende voorstel van wet, ertoe strekkend dat voor overdracht van aandelen de notariële akte verplicht wordt gesteld, «niet begaanbaar is en dat – zo men die toch zou willen opgaan – de voorbereiding van een nieuw voorstel onvermijdelijk is» (m.v.a. blz. 19). Ook de leden van de PvdA-fractie deelden dit door mij in de memorie van antwoord ingenomen standpunt niet. De leden van beide genoemde fracties vragen een technische en inhoudelijke reactie op het concept-amendement van de Koninklijke Notariële Broederschap, aangeboden aan de vaste Commissie voor Justitie d.d. 23 november 1990.

Hierover kan het volgende worden opgemerkt:

1. Het concept-amendement wijkt sterk af van de eerdere concept-regeling van de Broederschap voor een notariële aandelenoverdracht, waarnaar in het voorlopig verslag werd verwezen. In die regeling was tevens een uitgebreide regeling voor het bewaren en bijhouden van het aandeelhoudersregister door de notaris opgenomen. Bovendien was daarin bepaald dat voor de levering van aandelen op naam binnen concernverband van structuur- en beursvennootschappen het voorschrift van de verplichte notariële akte niet gold. In het nieuwe concept-amendement zijn de regeling van het aandeelhoudersregister en de uitzondering voor levering van aandelen binnen concernverband niet meer opgenomen. Het concept-amendement voorziet in schrapping van de mogelijkheid van overdracht van aandelen door ter registratie aangeboden onderhandse akte of notariële depot-akte, waardoor slechts de verplichte notariële akte overblijft.

2. De Broederschap meent dat de notaris juist door het moment waarop hij wordt ingeschakeld ook een rol kan vervullen bij de misbruikbestrijding. Gewezen wordt op het inlichtingenformulier dat in het kader van het preventief toezicht bij de oprichting van een vennootschap door de oprichters moet worden ingevuld. Het antwoord op de in dat formulier opgenomen vraag of de ondertekenaar voornemens is binnen één jaar na

de oprichting de aandelen of de zeggenschap in de vennootschap over te dragen aan een derde, zou beter gecontroleerd kunnen worden. Het voorschrijven van een notariële akte zou volgens de Broederschap hierbij preventief kunnen werken, omdat de notaris gelegitimeerd is van overheidswege vragen te stellen.

Wat controle-mogelijkheden betreft, heeft de notariële akte geen voordelen boven de geregistreerde onderhandse akte. De inspecteur der registratie en successie komt door de aanbieding ter registratie van een onderhandse akte of een notariële akte op de hoogte van de aandelenoverdracht en kan die informatie doorgeven aan het Ministerie van Justitie. Het feit dat achteraf het antwoord op de in het inlichtingenformulier gestelde vraag door Justitie kan worden gecontroleerd, zal ertoe leiden dat die vraag zorgvuldiger zal worden beantwoord. Deze controle-mogelijkheid zal een groter preventief effect hebben dan de controle-mogelijkheden die de notaris heeft. Het is immers niet zo dat de oprichting van een vennootschap en de overdracht van aandelen in die vennootschap bij dezelfde notaris moeten geschieden. Ook zal de notaris in de meeste gevallen zijn ministerie niet kunnen weigeren als de oprichters binnen een jaar na de oprichting hun aandelen willen overdragen, zelfs als zij destijds volgens de opgave in het inlichtingenformulier niet van plan waren dit te doen. Wel zal de notaris zijn ministerie moeten weigeren, indien hem blijkt dat er binnen één jaar na de oprichting aandelen worden overgedragen aan een persoon waarvan reeds voor de oprichting vast stond dat hij de uiteindelijke aandeelhouder zou worden.

3. De Broederschap stelt zich in de toelichting op het concept-amendement op het standpunt dat, indien de notaris betrokken is bij overdrachten van aandelen op naam, het rechtsverkeer van aandelen ordelijker zal verlopen, waarmee in de toekomst een rechtszekerheid op het gebied van aandelen verwezenlijkt wordt, zoals deze reeds thans bestaat ten aanzien van registergoederen.

Onder rechtszekerheid moet worden verstaan dat de voorschriften voor de aandelenoverdracht worden nageleefd (formele rechtszekerheid), maar ook dat door de overdracht de verkrijger rechthebbende is geworden op het aandeel (materiële rechtszekerheid).

Door de invoering van de verplichte notariële akte zoals voorgesteld in dit concept-amendement, wordt niet de hierboven bedoelde rechtszekerheid, die vergeleken kan worden met de rechtszekerheid die thans bestaat ten aanzien van registergoederen, bereikt. De regeling verhoogt slechts de formele rechtszekerheid. Het openbare register waarin de akte van levering van onroerend goed wordt overgeschreven is niet te vergelijken met het niet-openbare, veelal niet of niet goed bijgehouden aandeelhoudersregister. In dit amendement ontbreekt een regeling die moet bewerkstelligen dat het aandeelhoudersregister er inderdaad is, goed wordt bijgehouden en goed wordt bewaard. Aanvulling van het amendement met een dergelijke regeling is niet mogelijk. Het is niet een materie die bij amendement kan worden geregeld.

Er is ook verschil tussen de vereisten van levering van onroerend goed en de vereisten van levering van aandelen op naam, dat van invloed is op de materiële rechtszekerheid. Overdracht van onroerend goed vindt plaats door overschrijving van de tot levering bestemde notariële akte in het openbare register. De overdracht heeft dus niet plaatsgevonden als de overschrijving in het register achterwege is gebleven. Anders ligt dat bij de thans voorgestelde regeling van de aandelenoverdracht. De aandelenoverdracht is reeds tot stand gekomen bij het passeren van de akte; de inschrijving in het aandeelhoudersregister is geen constitutief vereiste voor de aandelenoverdracht. Slechts is bepaald dat zolang geen erkenning door de vennootschap of betekening aan de vennootschap

heeft plaatsgevonden, de aan het aandeel verbonden rechten niet kunnen worden uitgeoefend.

Dit kan tot gevolg hebben dat ook de notaris bij invoering van de regeling van het tweede concept-amendement niet altijd goed kan nagaan of degene die zijn aandelen wil overdragen en als aandeelhouder in het aandeelhoudersregister staat ingeschreven, zijn aandelen niet reeds bij notariële akte bij een andere notaris heeft overgedragen. Als erkenning of betekening achterwege is gebleven, was zelfs de vennootschap van die overdracht niet op de hoogte.

De noodzaak van een goede regeling betreffende het aandeelhoudersregister om de hier bedoelde materiële rechtszekerheid te bereiken is ook door de Broederschap onderkend: het eerste concept-amendement van de Broederschap bevatte immers een dergelijke regeling. Volgens die regeling moest de notaris na het passeren van de akte zorgdragen voor de aantekening in het aandeelhoudersregister, welk register op het notariskantoor moest worden bewaard. De aan het aandeel verbonden rechten konden eerst daarna worden uitgeoefend; erkenning of betekening aan de vennootschap hoefde niet meer plaats te vinden.

4. Als de verplichte notariële akte van aandelenoverdracht zou worden ingevoerd, moet de notaris zoveel mogelijk garantie kunnen bieden dat de verkrijger inderdaad rechthebbende op het aandeel is geworden. Zoals door prof. mr. W.J. Slagter in NV 67/10, blz. 199, terecht wordt opgemerkt, schept het recht op notariële tussenkomst de plicht tot notariële recherche in volle omvang. Dit houdt in dat de notaris ook moet nagaan of de voorafgaande overdrachten in het verleden rechtsgeldig zijn geschied. Dit blijkt in de praktijk veelal een onmogelijke opgave.

Wat de rechercheplicht betreft, dient de notaris in zijn onderzoek terug te gaan tot het begin van de verjaringstermijn. Onder het huidige recht sluit artikel 2000 B.W. de verkrijgende verjaring vermoedelijk uit. In het NBW is dat anders. Op grond van artikel 99 van Boek 3 B.W. geldt een termijn van 10 jaar. Op verkrijgingen vóór 1992 wordt deze regel per 1 januari 1993 van toepassing (art. 73 Overgangswet). Het onderzoek moet dus teruggaan tot 1983. Wel is goede trouw vereist (vgl. art. 3:102). Ontbreekt de goede trouw, dan geldt de termijn van 20 jaren van artikel 3:105 j° 3:306, eveneens van toepassing vanaf 1 januari 1993. Overdrachten van vóór 1973 kunnen dus in ieder geval geen probleem meer geven.

Ook als bij onderhandse (geregistreerde) akte aandelen worden overgedragen moet worden nagegaan of de voorafgaande overdrachten in het verleden rechtsgeldig zijn geschied. Om dit onderzoek voor aandelenoverdrachten die onder het huidige recht hebben plaatsgevonden te vereenvoudigen wordt bij nota van wijziging (onderdeel T, onder b) een overgangsregeling voorgesteld.

Om de rechercheplicht ook in de toekomst te vergemakkelijken wordt bij nota van wijzigingen (onderdelen A en M) tevens voorgesteld dat de akte in ieder geval ook de titel van aankomst moet vermelden, zodat uit de akte blijkt op welke wijze de eigendom van het aandeel is verkregen.

Conclusie

Uit het oogpunt van misbruikbestrijding biedt de verplichte notariële akte geen duidelijke voordelen boven de onderhandse akte die ter registratie moet worden aangeboden.

Door de invoering van de verplichte notariële akte zoals voorgesteld in dit concept-amendement, zal de notaris in veel gevallen nog niet kunnen garanderen dat de verkrijger na het passeren van de akte inderdaad rechthebbende op het aandeel is geworden. Degene die zijn aandelen wil overdragen en als aandeelhouder in het aandeelhoudersregister staat

ingeschreven, kan zijn aandelen reeds eerder aan een ander hebben overgedragen zonder dat de vennootschap daarvan op de hoogte is. Erkenning of betekening is nl. geen constitutief vereiste meer voor de aandelenoverdracht. Bovendien kan het aandeelhoudersregister niet of niet goed bijgehouden zijn. Er ontstaat dus niet een rechtszekerheid die te vergelijken is met de rechtszekerheid die thans bestaat ten aanzien van registergoederen. Om een grotere rechtszekerheid te bereiken, is verbetering van de regeling van de inschrijving in, en van het bijhouden en bewaren van het aandeelhoudersregister noodzakelijk. Een dergelijke regeling kan echter niet bij amendement worden ingevoerd.

Voor wat betreft de overdrachten die in het verleden hebben plaatsgevonden is het voor de notaris uiterst moeilijk na te gaan of deze rechtsgeldig zijn geschied. Toch heeft de notaris de plicht tot notariële recherche in volle omvang. Voor overdrachten bij onderhandse (geregistreerde) akten geldt hetzelfde probleem. Derhalve wordt bij nota van wijzigingen een overgangsregeling voorgesteld die ten doel heeft het onderzoek naar de rechtsgeldigheid van overdrachten die onder het oude recht hebben plaatsgevonden te beperken tot een periode van vijf jaar. Tevens wordt, om de mogelijkheid tot recherche in de toekomst te verbeteren, bij nota van wijziging voorgesteld dat in de akte de titel van aankomst moet worden vermeld.

Ten slotte nog enige opmerkingen van technische aard over het concept-amendement.

a. In het tweede lid van artikel 86b/196b kan na «overlegging» beter nog worden ingevoegd: van een notarieel afschrift of uittreksel.

b. In het derde lid van artikel 86b/196b kan de verwijzing naar het eerste lid vervallen, nu daarin geen opsomming meer is opgenomen. De bepaling zal dan komen te luiden: De betekening geschiedt van een notarieel afschrift of uittreksel van de akte.

c. In het vijfde lid van de Overgangsbepalingen moet de vermelding van de artikelen 86 leden 1 en 2 en 196 leden 1 en 2 nog vervangen worden door: artikelen 86 lid 1 en 196 lid 1.

d. Volgens de tekst van het concept-amendement zouden alleen aandelenoverdrachten die langer dan vijf jaar voor de inwerkingtreding van de wet hebben plaatsgevonden, onder de regeling vallen. Anders kan men niet gedurende vijf jaar voor de inwerkingtreding van de wet als aandeelhouder worden aangemerkt. Niet duidelijk is waarom ongeldige leveringen die korter dan vijf jaar voor de inwerkingtreding hebben plaatsgevonden, maar die wel vijf jaar lang door de vennootschap als geldig zijn beschouwd, niet op dezelfde wijze behandeld moeten worden.

Zie ook punt 4 van de algemene opmerkingen en de nota van wijzigingen, onderdeel T, onder b.

De leden van de CDA-fractie stelden zich op het standpunt dat mijn tweede beleidsoptie, het alsnog bij K.B. in werking doen treden van de bepalingen betreffende de aandelenoverdracht uit de wet van 16 mei 1986, Stb. 275, alleen dan in aanmerking komt indien bovenstaande amendering geen begaanbare weg zou blijken te zijn. Ik ben het daarmee eens, met dien verstande dat niet alleen gebleken moet zijn dat amendering niet haalbaar is, maar tevens dat het onderhavige wetsvoorstel, al dan niet geamendeerd, niet aanvaard wordt door beide Kamers der Staten-Generaal. In dat geval zou nl. de doelstelling van het amendement-Vermeend, t.w. registratie van de aandelenoverdracht bij de inspecteur der registratie en successie, in het geheel niet gehaald worden.

De leden van de PvdA-fractie vroegen waarom de memorie van antwoord bijna een jaar op zich heeft laten wachten. Hoewel de behan-

deling van het voorlopig verslag op mijn departement hoge prioriteit heeft gehad, is het niet mogelijk gebleken dit eerder te beantwoorden. Het betreft een ingewikkelde materie, waarover bovendien overleg met andere departementen (Economische Zaken en Financiën) noodzakelijk was. De vragen uit het voorlopig verslag, het commentaar van mr. S.E. Eisma in WPNR 1989, blz. 573 e.v. en het artikel van prof. mr. W.J. Slagter in NV 1989, blz. 196 e.v. hebben geleid tot een aantal wijzigingen op het wetsvoorstel. Bij de beantwoording van het verslag moest rekening worden gehouden met de commentaren van belangenorganisaties en de artikelen die in de juridische pers zijn verschenen. Ik moge hiervoor verwijzen naar noot 3 van p. 2 van de memorie van antwoord. Op 26 juli 1990 werd nog het commentaar van de Raad voor het Midden- en Kleinbedrijf ontvangen. Een lange voorbereidingstijd van de memorie van antwoord en nota van wijzigingen was in dit geval nodig.

Het verheugt mij dat de leden van de VVD-fractie van mening zijn dat door de bij nota van wijzigingen van 5 november 1990 aangebrachte wijzigingen aan de juridische bezwaren tegen het stelsel-Vermeend geheel tegemoet is gekomen. Ook ben ik de leden van deze fractie erkentelijk voor de ondersteuning van mijn standpunt dat het streven gericht moet zijn op aanvaarding van het onderhavige wetsvoorstel door de Staten-Generaal, opdat eindelijk de intenties van de wetgever van 1986 worden verwezenlijkt.

De leden van de VVD-fractie vragen of het noodzakelijk is in artikel 86a, tweede lid, respectievelijk artikel 196a, tweede lid, te bepalen dat de vennootschap na de erkenning door inschrijving in het aandeelhoudersregister van de verkrijger van het aandeel of het beperkt recht daarop, de rechtshandeling alsnog erkent op de wijze van het eerste lid van artikel 86a/196a. Zij vragen wat de betekenis van deze laatste erkenning is. Het is ook voor partijen van belang zelf een bewijsstuk te bezitten waaruit blijkt dat de vennootschap de aandelenoverdracht rechtsgeldig heeft erkend. Ik ben het evenwel eens met de kritiek dat de terminologie van het tweede lid van de artikelen 86a/196a enige verwarring kan wekken, omdat daarin het woord «erkenning» in een andere betekenis wordt gebruikt. Het Nederlands Genootschap van Bedrijfsjuristen heeft daar in zijn commentaar van 18 maart 1991 op gewezen. In dit commentaar wordt voorgesteld in de laatste volzin van het tweede lid van de artikelen 86a/196a de zinsnede «Na ontvangst daarvan erkent zij de rechtshandeling alsnog op de wijze van het eerste lid» te vervangen door de zinsnede «Na ontvangst daarvan plaatst zij, ten bewijze van de erkenning, een aantekening op het stuk op de wijze als in artikel 86b/196b lid 2 voor de erkenning wordt voorgeschreven». Tevens wordt voorgesteld de inleidende zin van artikel 86b/196b lid 1 te vervangen door de zin: «Behoudens het bepaalde in artikel 86a/196a lid 2 geschiedt de erkenning:». Bij nota van wijzigingen zal ik wijzigingen van die strekking nog in het wetsvoorstel aanbrengen (onderdelen E, G, Q en S).

De betekenis van het ten bewijze van de erkenning plaatsen op het stuk van een aantekening op de voor de erkenning voorgeschreven wijze is gering in die zin, dat als het achterwege wordt gelaten, de erkenning toch geldig is geschied. Anderzijds hebben partijen er belang bij dat zij ook zelf, eventueel tegenover de vennootschap, kunnen aantonen dat de erkenning heeft plaatsgevonden. Een nieuwe bron van moeilijkheden verwacht ik daarom niet. Het schrappen van de mogelijkheid om alsnog van de vennootschap een aantekening ten bewijze van de erkenning te vragen zou wellicht eerder tot moeilijkheden aanleiding kunnen geven. De vraag rijst dan of de vennootschap wel zo'n aantekening op een vrijwillig aan haar overgelegd stuk mag plaatsen, als de wet daarin niet voorziet.

De leden van de fractie van D66 twijfelen nog steeds aan het nut van de voorgestelde regeling uit het oogpunt van misbruikbestrijding. Of de regeling inderdaad het gewenste effect zal hebben, zal moeten worden afgewacht. Zolang niet voldoende ervaring is opgedaan, kan daarop geen antwoord worden gegeven, maar ik deel voorshands de twijfel van de leden van D66 niet. In ieder geval moet de regeling worden gezien als een serieuze poging om het probleem dat het preventieve toezicht op de oprichting van vennootschappen gemakkelijk kan worden ontgaan door een ongecontroleerde aandelenoverdracht, enigermate te ondervangen.

Ook de vraag of op enigszins belangrijke schaal gebruik zal worden gemaakt van de door de leden van D66 geschetste mogelijkheden om de regeling te ontgaan en of daartegen maatregelen moeten worden genomen, kan pas worden beantwoord als de regeling in werking is getreden. Overigens zal bij certificering van aandelen meestal wel een notaris betrokken zijn, omdat dan veelal de aandelen worden overgedragen aan een nieuwe, bij notariële akte op te richten stichting. Voor de overdracht van aandelen aan die stichting gelden de normale leveringsvereisten; die akte moet dus ook ter registratie worden aangeboden. Als in de toekomst zou blijken dat certificering in veel gevallen plaatsvindt om de registratie van de aandelenoverdracht te ontgaan, zou dat een reden kunnen zijn om op die vennootschappen goed te letten.

De leden van de fractie van D66 betreuren het dat ik «mede in het licht van het hierboven gestelde» niet inhoudelijk ben ingegaan op de door meer fracties bepleite mogelijkheid van het verplicht stellen van een notariële akte. Nadrukkelijk wil ik er nogmaals op wijzen dat, uit het oogpunt van misbruikbestrijding, de verplichte notariële akte bij aandelenoverdracht geen duidelijke voordelen biedt boven de in dit wetsvoorstel voorgestelde regeling. Het gaat immers om de verplichte registratie van de aandelenoverdracht en daarvoor is een verplichte notariële akte niet noodzakelijk. Ook bij een verplichte notariële akte zal de behoefte om de registratie bij de inspecteur der registratie en successie te ontgaan op de wijzen als door de fractieleden van D66 geschetst, niet verminderen.

Het door mij gedane beroep op de «wil van de wetgever» in verband met de beleidsoptie het amendement-Vermeend c.s. alsnog in werking te doen treden, moet worden gezien vanuit de situatie dat het wetsvoorstel, al dan niet geamendeerd, niet tot wet zou worden verheven. Het doel van het amendement-Vermeend c.s., t.w. verplichte registratie van de aandelenoverdracht bij de inspecteur der registratie en successie, wordt dan in het geheel niet bereikt. Het voorschrijven van een verplichte notariële akte ter bevordering van de rechtszekerheid en het voorschrijven van de verplichte registratie van de aandelenoverdracht bij de inspecteur der registratie en successie in verband met de misbruikbestrijding zijn twee verschillende zaken. De discussie over de verplichte notariële akte die thans wordt gevoerd in verband met het onderhavige wetsvoorstel impliceert m.i. dan ook niet dat de verplichte registratie van de aandelenoverdracht ter discussie staat. Het beroep op de «wil van de wetgever» voor wat betreft de registratie van de aandelenoverdracht, acht ik daarom niet misplaatst. De problemen die het voorgestelde stelsel zou oproepen zijn niet het gevolg van het vereiste van registratie van de akte, maar het gevolg van het feit dat de overdracht werking tegenover de vennootschap heeft, ook als de vennootschap van die overdracht niet in kennis is gesteld. Om de nadelige consequenties daarvan ongedaan te maken, zijn weer nieuwe bepalingen nodig. Ook in het door de Koninklijke Notariële Broederschap opgestelde concept-amendement wordt aangesloten bij het wetsvoorstel, zoals dit bij nota van wijziging is gewijzigd. Het amendement voorziet slechts in schrapping van de mogelijkheid aandelen over te dragen bij onderhandse akte die ter registratie is aangeboden.

De leden van de fractie van D66 spreken de voorkeur uit voor een degelijk voorbereide nota van wijziging en vragen of ik bereid ben deze weg alsnog op te gaan.

Zoals ik hiervoor al meermalen heb uiteengezet, zijn uit het oogpunt van de fraudebestrijding aan de notariële akte geen duidelijke voordelen verbonden boven de geregistreerde onderhandse akte. Wel ben ik het met de leden van de fractie van D66 eens dat met het verplicht stellen van de notariële akte, gecombineerd met een andere regeling van het aandeelhoudersregister, op zichzelf de rechtszekerheid gediend zou zijn. Aan een degelijk voorbereide nota van wijziging zal een nadere studie van alle aspecten (voor- en nadelen) van de notariële overdracht vooraf moeten gaan. De te kiezen opzet kan vervolgens in zo vergaande mate afwijken van die van het wetsvoorstel, dat de weg van de nota van wijziging niet (meer) begaanbaar is. Zoals ik reeds in de memorie van antwoord heb gesteld is mijn streven gericht op het bevorderen van de aanvaarding van het wetsvoorstel door de Staten-Generaal binnen afzienbare tijd. Ik vrees dat de degelijke voorbereiding van een nota van wijziging of zelfs een nieuw wetsvoorstel een grote vertraging zal veroorzaken, zodat het nog langer zal duren voordat de verplichte registratie van aandelenoverdrachten een feit zal zijn. Ten slotte wil ik nog verwijzen naar mijn opmerkingen over de notariële aandelenoverdracht op blz. 3 en blz. 18-20 van de memorie van antwoord.

2. Artikelsgewijs commentaar

Artikel 86a, eerste lid

De leden van de fractie van D66 stellen voor de zinsnede «werkt mede van rechtswege tegenover de vennootschap» te vervangen door: doet het aandeelhouderschap of het beperkt recht overgaan. Deze leden vragen zich af of de bedoeling van deze bepaling, dat de relativiteit van de aandelenoverdracht wordt vermeden, hierdoor niet beter tot uitdrukking komt. In artikel 86 lid 1 is bepaald welke eisen aan de levering van een aandeel op naam zijn gesteld. Het lijkt mij in dit verband niet nodig in artikel 86a te regelen wat in feite de levering inhoudt, nl. dat het aandeelhouderschap overgaat. Dit lijkt een overbodige bepaling. Anders is het gesteld met de bepaling dat de levering van rechtswege tegenover de vennootschap werkt. Omdat de erkenning of betekening geen constitutief vereiste voor de aandelenoverdracht meer is, moet geregeld worden welke rechtsgevolgen daaraan dan wel zijn verbonden. Dat de aan het aandeel verbonden rechten eerst daarna kunnen worden uitgeoefend, moet daarom uitdrukkelijk worden bepaald. Als niet tevens bepaald zou worden dat de levering van rechtswege tegenover de vennootschap werkt, zou de relativiteit van de aandelenoverdracht onvoldoende uitgebannen zijn.

Inderdaad is in de tweede zin van artikel 86a, eerste lid, met de woorden «of nadat aan het bepaalde in het tweede lid toepassing is gegeven» niet bedoeld dat ook ten bewijze van de erkenning een aantekening op het stuk is geplaatst op de wijze als in artikel 86b lid 2 voor de erkenning is voorgeschreven. Het voorstel van de leden van de fractie van D66 om de geciteerde slotzinsnede te laten vervallen en in plaats daarvan twee regels eerder in plaats van «schriftelijk heeft erkend» te schrijven: schriftelijk of door inschrijving in het aandeelhoudersregister als bedoeld in het tweede lid heeft erkend, neem ik, om onduidelijkheden op dit punt te vermijden, gaarne over (nota van wijzigingen, onderdelen C, D, O en P).

Ook het Nederlands Genootschap van Bedrijfsjuristen heeft in zijn commentaar op deze onduidelijkheid gewezen en daarvoor een oplossing aangedragen. Het voorstel van de Bedrijfsjuristen is om de slotzinsnede

niet te laten vervallen, maar te wijzigen in: of nadat zij de rechtshandeling overeenkomstig het tweede lid heeft erkend. De verwijzing naar het tweede lid scheidt minder verwarring, omdat tevens wordt voorgesteld dit lid te verduidelijken (welke wijziging bij nota van wijziging in het wetsvoorstel zal worden aangebracht, zie mijn antwoord op de vragen van de leden van de VVD-fractie). Toch geef ik de voorkeur aan het voorstel van de leden van de fractie van D66 op dit punt, omdat daarin een verwijzing naar het tweede lid slechts betrekking heeft op de inschrijving in het aandeelhoudersregister.

Artikel 86a, tweede lid

De vraag van de leden van de fractie van D66 of de erkenning door inschrijving in het aandeelhoudersregister op grond van artikel 86a, tweede lid, ook onmiddellijk effect heeft wanneer de vennootschap verzuimt «aanstonds» de in dit lid bedoelde aangetekende brief te verzenden, beantwoord ik bevestigend.

Volgens de leden van deze fractie zou de wettekst ingeval van een onderhandse akte de mogelijkheid openlaten dat «erkenning eigener beweging» reeds vóór de registratie plaatsvindt. Zij vragen of dit de bedoeling is.

Naar mijn mening laat de wettekst bovengeschetste mogelijkheid niet open. Op grond van artikel 86a lid 2 kan de vennootschap slechts een rechtshandeling als bedoeld in het eerste lid erkennen. Die rechtshandeling is de levering van een aandeel op naam. In artikel 86 is geregeld wat de vereisten van levering zijn, in dit geval een akte die in Nederland ter registratie is aangeboden. De vennootschap kan dus niet eigener beweging erkennen als zij er niet zeker van is dat de rechtshandeling en dus ook de aanbieding ter registratie heeft plaatsgevonden.

De leden van de fractie van D66 vragen ook of in het tweede lid de woorden «zolang haar geen erkenning daarvan is verzocht noch betekening van de akte aan haar is geschied» kunnen worden geschrapt. Deze leden vrezen onduidelijkheden als verzoeken om erkenning of de betekening niet volgens de regels zijn geschied. Ook hier meen ik dat geen sprake is van een verzoek om erkenning als dit niet door de juiste persoon of zonder overlegging van de vereiste stukken is gedaan en dat betekening niet heeft plaatsgevonden als het een niet ter registratie aangeboden akte betreft. Schrapping van bovenbedoelde zinsnede lijkt mij dus niet nodig. De zinsnede voorkomt dat na een rechtsgeldig verzoek om erkenning de vennootschap ook nog de mogelijkheid heeft eigener beweging te erkennen.

Artikel 86a, derde lid

De leden van de fractie van D66 stellen voor de eerste zinsnede te wijzigen, omdat dit lid een algemene bescherming lijkt te geven aan personen die te goeder trouw een in het aandeelhoudersregister ingeschreven persoon als aandeelhouder of eigenaar van een beperkt recht hebben beschouwd.

Ik ben het met deze leden eens dat deze bepaling niet bovenbedoelde algemene bescherming beoogt te geven. Ik meen dat dit ook tot uitdrukking komt in de laatste zinsnede «kan de rechtshandeling worden tegengehouden». Om misverstanden te voorkomen ben ik het ermee eens om de eerste zinsnede op de door deze leden voorgestelde wijze te verduidelijken (nota van wijzigingen, onderdelen F en R).

Artikel 86b

De leden van de fractie van D66 stellen voor de aanhef van het eerste lid van artikel 86b te verduidelijken. Deze zou dan moeten luiden: «Erkenning in de zin van artikel 86a lid 1 geschiedt:».

Het lijkt mij dat deze verduidelijking tot verwarring aanleiding zou kunnen geven, nu ik ook heb voorgesteld artikel 86a lid 1 op de door de leden van de fractie van D66 voorgestelde wijze te wijzigen. Hierdoor worden in dat lid expliciet twee wijzen van erkenning vermeld. De erkenning van artikel 86b heeft alleen betrekking op de eerste wijze van erkenning. Ik geef er daarom de voorkeur aan de aanhef van artikel 86b lid 1 als volgt te verduidelijken: «Erkenning anders dan op de wijze van artikel 86a lid 2 geschiedt:». Ook het Nederlands Genootschap van Bedrijfsjuristen heeft op een dergelijke verduidelijking aangedrongen.

De leden van de fractie van D66 vragen zich terecht af of de opmerking op blz. 7 van de memorie van antwoord juist is. Inderdaad is hierbij geen rekening gehouden met het eind 1988 ingevoerde artikel 24d Boek 2 B.W. De interpretatie dat de niet-stemgerechtigde rechtsopvolger bij de berekening van het quorum niet meetelt lijkt mij juist. Het probleem dat de overige aandeelhouders, ook al vertegenwoordigen zij een kleine minderheid, gedurende enige tijd ongehinderd hun gang kunnen gaan, is m.i. ook een ongewenst gevolg van de regeling. Ik vraag me zelfs af of dit niet bezwaarlijker is dan het probleem dat de algemene vergadering geen besluiten zou kunnen nemen.

De Staatssecretaris van Justitie,
A. Kosto